

Alarm:

kwiteit zorgcoördinator in het geding

Al ruim 10 jaar bestaat de functie zorgcoördinator in het voortgezet onderwijs, iets korter in het mbo. Met het passend onderwijs wordt zijn taak prominenter. De toerusting dreigt echter achter te lopen.

De zorgcoördinator is de spin in het web van de zorg in en om de school: hij onderhoudt contacten met het externe netwerk, vertegenwoordigt de school in het samenwerkingsverband, reguleert de ondersteuning binnen de school, is aanspreekpunt voor mentoren, teamleiders, directie en vakdocenten, en natuurlijk voor leerlingen en ouders, is contactpersoon in het overleg met de gemeente. Kortom: een niet weg te denken schakel in de ondersteuningsstructuur van de school.

Posthbo-opleidingen

De instellingen die posthbo-opleidingen verzorgen begonnen in die tijd direct met het vergroten van de kwaliteit van de zorgcoördinator door naast het curriculum van wat tegenwoordig Master SEN (special educational needs) heet, de opleiding zorgcoördinator aan te bieden.

Er was bij de instellingen een tweejarige route, speciaal ingericht om de zorgcoördinator o.a. allerlei instrumenten te geven zijn positie in de school te bepalen, de kwaliteit van de zorg in de school te bewaken, etc.

In de eerste jaren waren deze opleidingen goed gevuld: de scholen voor vo en mbo zagen het nut en de meerwaarde van een goedgeschoolde zorgcoördinator in.

Grote instellingen als Fontys, CNA, Windesheim, Via Vinci, Hogeschool Utrecht timmerden hard aan de weg om een goede opleiding vorm te geven.

Stille bezuinigingen

Wat zien we echter de laatste jaren: het aantal cursisten binnen de opleidingen nam af tot recent (bijna) nul. De vo-scholen investeren niet of bijna niet in de kwaliteit van een zorgcoördinator, nemen niet de moeite zorgcoördinatoren goed op te leiden. Het mbo is daarin soms een gunstige uitzondering. Hoe komt dat?

Eenzijds zijn de stille bezuinigingen de oorzaak van deze afkalving: scholen moeten op de kleintjes letten. De

kaasschaaf gaat over een groot aantal taken: leerlingbegeleiders, mentoren, decanen, zorgcoördinatoren: ze zijn er allemaal de dupe van. Internationalisering, buitenlandse reizen, projecten, maatschappelijke inzet van de school: alles staat op de tocht.

Aan de andere kant verwijzen scholen eerder leerlingen naar externe instanties voor hulp en ondersteuning: maatschappelijk werk, BJZ, etc.

Als gevolg daarvan verdwijnen de meeste speciale opleidingen tot zorgcoördinator en bestaat nu alleen nog de mogelijkheid een aantal modules te kiezen binnen Master SEN.

Expertise verdwijnt

Vanaf 1 augustus 2014 hebben de scholen te maken met Passend Onderwijs: leerlinggebonden financiering (de rugzak) verdwijnt, er komt naar verwachting een grotere stroom leerlingen uit het speciaal basisonderwijs het reguliere vo binnen, docenten krijgen te maken met meer en meer bijzondere leerlingen in de klas en zullen daar mee overweg moeten.

De samenwerkingsverbanden van scholen krijgen de taak de financiering van een deel van de extra ondersteuning te regelen. Ambulant begeleiders verdwijnen en daarmee veel expertise.

Vanaf 1 januari 2015 wordt alle jeugdzorg bij de gemeente neergelegd. Samenwerking van de gemeente met de scholen wordt daarmee van levensbelang.

Bovendien moeten gemeenten samen met school en samenwerkingsverband schoolondersteuningsplannen goedkeuren. Door dit alles wordt er meer van een school verwacht, met name van de ondersteuning binnen de school en moet de school meer naar buiten: samenwerking met de gemeente is een vereiste.

De zorgcoördinator is de enige persoon binnen de school die voldoende in- en overzicht heeft in al deze zaken.

En wat gebeurt er? Aan de kwaliteit van de zorgcoördinator wordt geen aandacht meer besteed. Juist in een tijd dat er een groot beroep wordt gedaan op iemand die overzicht heeft, die kan sturen en coachen, die kennis van zaken zou moeten hebben, die zichtbaar is in en buiten de school, juist in die tijd wordt er bezuinigd op de scholing van de zorgcoördinator!

Verantwoordelijkheid zorgcoördinator groeit

De NVS-NVL heeft vier jaar geleden het initiatief genomen de zorgcoördinator in positie te krijgen. Daartoe werd een taskforce in het leven geroepen die elk jaar 'De dag van de zorgcoördinator' organiseert, een aantal brochures uitgeeft, de functie heeft laten waarderen, een dekkend netwerk van zorgcoördinatoren heeft georganiseerd, met de werkgevers aan tafel zit, etc., etc.

De post hbo-opleidingen spelen samen met deze taskforce daarin een belangrijke rol: vertegenwoordigers van elke opleiding vormen samen met het NJI en De NVS-NVL een werkgroep waar de taskforce regelmatig een beroep op doet om feedback te krijgen over allerlei zaken binnen de zorgcoördinatie. Binnen de opleidingen zit immers de expertise.

De zorgcoördinator wordt steeds belangrijker binnen de school, ik refereerde er al aan. De verantwoordelijkheid groeit, zowel strategisch, als financieel en inhoudelijk. De kwaliteit van deze functionaris op al deze gebieden daarmee dus ook. En dan heb ik het nog niet eens over de positie binnen de school en de faciliteiten die daarvoor worden toegekend.

*niemand heeft tijd
niemand is volmaakt
wees niemand*

(freek de jonge, fragment uit *Het kistje*, 1989)

Pleidooi herwaardering opleidingen

De situatie die nu ontstaan is kunnen we dus behoorlijk dramatisch noemen.

Zeker in een tijd dat scholen worden afgerekend op gekwalificeerde uitstroom, inspecties de scholen op de huid zitten om het aantal thuiszitters en voortijdig schoolverlaters terug te dringen, in een tijd dat docenten voor de klas extra ondersteuning van een goede zorgcoördinator nodig hebben, in een tijd dat veel gemeenten absoluut nog geen idee hebben van wat de gevolgen zullen zijn van de transitie jeugdzorg, in een tijd dat ouders de zorg voor hun kinderen bij de school neerleggen.

De zorgcoördinator is de enige die voldoende in- en overzicht heeft

Ik pleit voor een herwaardering van de opleidingen tot zorgcoördinator. Het lijkt me op grond van bovenstaande volstrekt duidelijk dat we het niet zonder een goede, gekwalificeerde, goed opgeleide zorgcoördinator kunnen stellen in onderwijsland.

Ik doe een beroep op de werkgeversorganisaties en op de hbo-instellingen: hou de opleiding tot zorgcoördinator in de lucht en investeer in een goede scholing van de zorgcoördinator.

Op 21 november a.s. vindt de vierde door de NVS-NVL georganiseerde 'Dag van de zorgcoördinator' plaats (zie de aankondiging elders in dit blad).

Thema dit jaar: **Ontmoetingspunt**

Laten we het hopen!

Martenjan Poortinga is zorgcoördinator in het vo en lid van de taskforce zorgcoördinatoren van de NVS-NVL